

KS. JACEK SZYMAŃSKI*

WŁOCŁAWEK–TORUŃ

Jerzy Bagrowicz, *„Gdzie nie ma ogrodzenia, rozdrapią posiadłość”* (Syr 36,25). *O Dekalogu w epoce odrzucenia norm i wartości*, Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników, Włocławek 2014, ss. 288.

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/TiCz.2014.029>

W gąszczu koncepcji moralnych, pluralizmu wizji świata, człowiekowi współczesnemu trudno odnaleźć normy, jakie ma przestrzegać i zasady, według których ma żyć. Zatem pytanie o znaczenie Dekalogu wydaje się ciągle aktualne. Pomocą w jego lepszym zrozumieniu może być lektura najnowszej książki ks. prof. Jerzego Bagrowicza pt. *„Gdzie nie ma ogrodzenia rozdrapią posiadłość”* (Syr 36,25). *O Dekalogu w epoce odrzucenia norm i wartości*. Na treść recenzowanej pozycji składają się katechezy mistagogiczne wygłoszone w kościele św. Michała Archanioła na Rybakach w Toruniu. Już sama forma owych katechez zasługuje na uznanie. Jest ona nawiązaniem do praktyki Kościoła pierwszych wieków, który poprzez katechezy mistagogiczne wprowadzał swoich wiernych w misterium Chrystusa i Kościoła. Szczególnego znaczenia nabierają te katechezy, które prowadzone są w kontekście sprawowanej liturgii. „Potrzebne są dziś takie formy wtajemniczenia w treść zasad wiary, liturgii i życia moralnego” – zauważa Autor we *Wstępie* (s. 12). Należy

* Ks. Jacek Szymański – kapłan diecezji włocławskiej, dr hab. teologii moralnej, rektor Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku, adiunkt na Wydziale Teologicznym UMK w Toruniu.

zauważyć, że recenzowana pozycja nie jest pierwszą o takim charakterze w dorobku ks. Bagrowicza¹.

Zasadniczym zagadnieniem omawianej książki jest próba wprowadzenia czytelnika w tajemnicę przymierza Boga z ludźmi, wyrażoną na sposób prawodawstwa. Na s. 16 Autor tak definiuje cel swojej książki: „Nasze katechezy pragną ułatwić zrozumienie Dziesięciu przykazań, rozbudzić przekonanie o ich głębokiej wartości nadającej sens życiu i wreszcie pokazać, że ich zachowywanie przynosi radość i jest źródłem prawdziwej wolności człowieka”. W tak sformułowanym we *Wstępie* celu zawarł zatem Autor zarówno główny problem badawczy, jak i główne hipotezy. Generalnie rzecz ujmując, chodzi o odkrycie aktualności Dekalogu oraz wskazanie na potrzebę powrotu do wierności Bożemu prawu.

W tym miejscu podkreślić należy, że ks. prof. J. Bagrowicz podejmuje zagadnienie interesujące, aktualne i jakościowo ważne w sferze naukowych dociekań, jakkolwiek mamy do czynienia z publikacją o charakterze popularnonaukowym, której Autor jest nie tylko znawcą omawianego zagadnienia, ale świadkiem głoszonej prawdy.

Szczególny charakter mają dwa pierwsze rozdziały, które są wprowadzeniem Autora w omawiane zagadnienia. Ich wartość jest godna podkreślenia, gdyż zazwyczaj w publikacjach popularnych pomija się takie tematy, jak: religijność, wiara osobowa czy wolnościowy charakter Dekalogu. Ten ostatni aspekt wydaje się szczególnie ważny. Ks. prof. J. Bagrowicz, podkreślając wolność człowieka, zwraca uwagę na pokusę odrzucenia Bożego prawa. Postaci patriarchów Starego Testamentu służą ukazaniu ich życiowej drogi oraz trudu odkrywania własnej wolności i Bożego prawa, które jest gwarantem tej wolności.

Styl recenzowanej publikacji pokazuje solidne pedagogiczne przygotowanie Autora. Eksponując tekst biblijny ks. J. Bagrowicz prowadzi czytelnika do postawienia sobie pytań o charakterze egzystencjalno-moralnym oraz do odkrycia przez niego analogicznych sytuacji i zdarzeń, które zmuszają go do postawienia sobie pytań o sens życia i swoją relacje do Pana Boga i innych ludzi. Szczególnie cenne wydają się opisane przez Autora osobiste zdarzenia i sytuacje, które nadają narracji koloryt i są cennymi „perełkami” ilustrującymi omawiane zagadnienia.

¹ Autor opublikował już cykl katechez mistagogicznych dotyczących mszy świętej. Zob. *Czy wiemy, co sprawujemy? Wtajemniczenie w liturgię mszy świętej*, Włocławek 2012.

Konstrukcja książki podporządkowana jest głównemu założeniu przedstawionemu we *Wstępie*. Po dwóch rozdziałach wprowadzających następują katechezy dotyczące konkretnych przykazań Dekalogu. Przy każdym jest odniesienie do współczesnych sytuacji i problemów. I tak znajdziemy tutaj takie zagadnienia, jak: bałwochwalstwo, niewiara i ateizm, zabobon, kryzys świętowania, uczestnictwo we mszy świętej, problemy macierzyństwa i ojcostwa, morderstwo, samobójstwo, zagadnienia ekologiczne, zagadnienia dotyczące ludzkiego seksu, nieuczciwość, kradzież, prawdomówność i kłamstwo. Ze sposobu, w jaki Autor przedstawia powyższe sprawy, widać jego troskę o przestrzeganie przykazań, ale przede wszystkim troskę o człowieka (czytelnika, odbiorcę), którego zaprasza do odkrycia Bożego wezwania, opartego na osobowej relacji ze Stwórcą.

Publikację zamyka zakończenie o prowokacyjnym tytule: *Zamiast zakończenia. Dekalog przygotowanym na „pełnię czasów”*. Autor zwraca tutaj uwagę na dwa szczegóły o charakterze eschatycznym. Pierwszy to stosunek Nowego Testamentu do Prawa/Tory, który uwidoczniał się w postawie Jezusa, którą możemy scharakteryzować jako wypełnienie, interioryzacja i radykalizacja Prawa. Drugi szczegół to przeświadczenie, że bez Jezusa Prawo jest tylko martwą literą, gdyż to właśnie Jezus jest nie tylko dawcą Nowego Prawa, ale sam jest Prawem i najwyższą normą.

Autor skorzystał z kilku dokumentów Kościoła i kilkunastu opracowań. Budzi szacunek umieszczenie w bibliografii tekstów źródłowych dokumentów Kościoła z podaniem ich miejsca w *Acta Apostolicae Sedis*. Nie zdarza się to często, nawet w monografiach doktorskich czy habilitacyjnych.

Książkę ks. prof. J. Bagrowicza należy polecić jako cenną pomoc dla kaznodziejów, katechetów, dla osób poszukujących zrozumienia podstawowych wymagań moralnych Chrystusa i Kościoła.